

Коментар до вірша О.С.Пушкіна «19 жовтня 1825 року»

19 жовтня 1811 року було відкрито Царськосельський ліцей. Ліцеїсти першого випуску, до якого належав і Пушкін, через все життя пронесли особливий «ліцейський дух» - дух поваги до особистості, її гідності, дух честі і товариства, дружби і братерства. Саме в Ліцеї поет знайшов справжніх друзів. Крім того, Ліцей став для нього справжнім домом, і там же відбулося його посвячення в поети. У зв'язку з усім цим день відкриття Ліцею Пушкін незмінно відзначав віршами, зверненими до друзів юності (Пущина, Дельвига, Кюхельбекера). Закінчивши ліцей, випускники вирішили щорічно збиратися 19 жовтня. У ті роки, коли Пушкін був на засланні і не міг в день річниці бути разом з товаришами, він не раз надсилав присутнім своє вітання. Одне з таких дружніх послань і являє собою вірш «19 жовтня 1825».

Жанр - дружнє послання.

Сюжет. Вірш відкривається описом осіннього пейзажу і відразу ж виникає тема самотності. Поет з тугою згадує про своїх товаришів, які в цей день «пирують» «на берегах Невы», розмірковує про те, «еще кого не досчитались» його ліцейські друзі. У його спогадах друзі, яких він знайшов в Царськосільському ліцеї, постають як єдинонадійні і вірні, а сам Ліцей - як «отечество», рідний дім:

*Друзья мои, прекрасен наш союз!
Он как душа неразделим и вечен —
Неколебим, свободен и беспечен,
Срастался он под сенью дружных муз.
Куда бы нас ни бросила судьбина,
И счастье куда б ни повело,
Все те же мы: нам целый мир чужбина;
Отечество нам Царское Село.*

Потім поет згадує про тих, хто не залишив опального поета і на засланні. Так, він пише про відвідини його в Михайлівському Пущиним:

*... Поэта дом опальный,
О Пущин мой, ты первой посетил;
Ты усладил изгнанья день печальный,
Ты в день его лицея превратил.*

Близькі йому були і Дельвіг, і Кюхельбекер, «братья родные по музе». Дельвіг теж відвідав Пушкіна в Михайлівському, і його приїзд «пробудил (в поете) сердечный жар, так долго усыпленный», і вніс бадьорість у душу вигнанця.

Закінчується вірш сумними роздумами про те, що з кожним днем коло друзів рідшає. Але поет висловлює надію на те, що в наступному році він буде відзначати цей день разом з усіма:

Запомните ж поэта предсказанье:

Промчится год, и с вами снова я,

Исполнится завет моих мечтаний;

Промчится год, и я явлюся к вам!

Центральна тема вірша "19 жовтня" - тема дружби. Тут Пушкін із сердечною теплотою звертається до друзів, згадує дні ліцею. Він говорить про дружбу ліцеїстів, що згуртувала їх у єдину сім'ю. Не випадково в одній із строф поет підкреслює, що справжніх друзів він знайшов саме в Ліцеї, «иные» ж «друзья» глибоко розчарували його:

Из края в край преследуем грозой,

Запутанный в сетях судьбы суровой,

Я с трепетом на лоно дружбы новой,

Устав, приник ласкающей главой...

С мольбой моей печальной и мятежной,

С доверчивой надеждой первых лет,

Друзьям иным душой предался нежной;

Но горек был небратский их привет.

Ліцей назавжди залишився в пам'яті Пушкіна як колыска вільнодумства і волелюбності, як «лицейская республика», яка згуртувала ліцеїстів в «святое братство».

Вірш зігрітий великою і справжньою ніжністю, глибоко щирим почуттям любові до друзів. Коли Пушкін говорить про свою самотність в Михайлівському, згадує померлого в Італії Корсакова, смуток звучить в його віршах. До теми дружби приєднується тема любові до батьківщини. Весь вірш – це гімн дружбі.

Такий великий зміст вкладає Пушкін у розуміння почуття дружби.